

FPMOZ

**Fakultet prirodoslovno–matematičkih
i odgojnih znanosti
Sveučilište u Mostaru**

Priručnik za izračun

ECTS bodovnog sustava

MOSTAR, 2014.

1. UVOD

1.1. Uvodne napomene

Ovaj Priručnik smo pripremili kako bismo olakšali pravilnu primjenu ECTS bodovnog sustava u studijskim programima Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru. Često se može primijetiti neusklađenost stvarnog studentskog opterećenja i ECTS bodova kroz nastavni program. Osim na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru, slična je situacija i na većini drugih visokih učilišta u Bosni i Hercegovini i regiji.

Često su studenti na nekim kolegijima radno opterećeni puno više nego li ti kolegiji imaju predviđeno opterećenje kroz ECTS sustav, ili je stvarno opterećenje studenata manje u odnosu na ECTS bodove koje kolegiji nose. Da bi se to izbjeglo, potrebno je provesti evaluaciju radnog opterećenja za sve godine studija godine i uvesti primjereniju raspodjelu 60 ECTS bodova kroz akademsku godinu. Problem se stvara kada se polazi od toga da kolegij koji nosi više ECTS bodova više vrijedi, a ne od toga da ECTS bod predstavlja samo radno opterećenje studenta.

Cilj Priručnika nije traženje uzroka takvoj situaciji ili ispitivanje posljedica uvođenja ECTS bodovnog sustava uopće, već u najkraćim crtama predočenje uputa za njegovu primjereniju prilagodbu namijenjeno članovima Povjerenstava za kvalitetu nastave, pročelnicima i tajnicima studija, ali i svim drugim nastavnicima i suradnicima, te studentima i studenticama; ukratko, svim činiteljima nastavnog procesa zainteresiranim za izračun studentskog opterećenja izraženog kroz studijske programe u ECTS bodovima, te usklađivanje istoga sa službenim dokumentima i propisima Bolonjskog procesa i Sveučilišta u Mostaru.

1.2. Što jest, a što nije ECTS

Idejno osmišljen još 1989. godine, Europski sustav za prijenos i prikupljanje bodova (*European Credit Transfer System*, skraćeno ECTS) usmjeren je na studente te označava studentsko opterećenje nužno za postizanje ciljeva studijskog programa, specificiranih kroz ishode učenja.

ECTS sustav stoga ne označava niti procjenjuje vrijednost kolegija ili status njegova nositelja.

1.3. Opterećenje studenta kroz jednu akademsku godinu izraženo kroz ECTS i vrijeme predviđeno za ostvarenje jednog ECTS boda

ECTS se temelji na načelu da je 60 bodova mjera za opterećenje redovitog studenta tijekom jedne akademske godine. Opterećenje redovitog studenta koji pohađa program u Europi u većini slučajeva iznosi između 1.500 do 1.800 sati na godinu, i u tom je slučaju jedan bod jednak 25 do 30 radnih sati. Oni uključuju aktivnu nastavu, ispite i sve potrebne aktivnosti koje su povezane s polaganjem ispita, a stječe ih redoviti student u jednom semestru.

1.4. Predmetni sustavi kao čimbenici studijskog programa

Postoje predmetni sustavi koji su utemeljeni na modulima i sustavi koji to nisu. U sustavu koji je temeljen na modulima predmet/modul imaće određeno (fiksno) opterećenje, primjerice 5 bodova. Opterećenje u određenome modulu ovisi o ukupnom zbroju zadataka koje student treba obaviti kao dio ispunjavanja programa studija, kao i vremenom (radni sati) potrebnim studentu da ih izvede. Primjerice, modul od 5 bodova znači da je student koji je postigao toliko bodova uložio 125 do 150 sati rada.

U sustavima koji nisu temeljeni na modulima svaki predmet može imati različit broj bodova, ali će njihov zbroj na kraju godine iznositi 60, odnosno na kraju semestra 30.

Nastavni planovi i programi studija Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti ne mogu se temeljiti na modularnom sustavu zbog zajedničkih obveznih i izbornih kolegija, te završnog i diplomskog rada koji moraju nositi paran broj bodova iz razloga što se bodovi ravnomjerno dijele na dvopredmetnim studijima. Jednopedmetni studiji također ulaze u ovaj sustav, jer se i na njih odnosi odluka fakulteta o jednakom broju bodova koje nose završni radovi i zajednički kolegiji.

1.5. Nastavne aktivnosti studenta koje se vrednuju ECTS bodovima

Vrsta nastave: predavanje, seminar, istraživački seminar, vježbe, praktikum, laboratorijski rad, vođeno učenje, neovisno učenje, terenski rad, rad na projektu, itd.

Tipovi obrazovnih aktivnosti: slušanje predavanja, rad na određenim zadacima,

pisanje radova, vježbanje tehničkih ili laboratorijskih vještina, čitanje literature ili novina, učenje kako biti kritičan prema radu ostalih studenata, vođenje sastanaka, itd.

Tipovi ispitivanja: usmeno ispitivanje, pisano ispitivanje, uradak, mapa, prezentacija, izvještaj o istraživanju, kontinuirano ispitivanje, itd.

1.6. Potreba provjere ispravnosti studentskog opterećenja

Koliko je minimalno nastave potrebno da bi student/ica svladao/la gradivo i položio/la ispit iz određenog kolegija, koju temeljnu literaturu student treba proučiti i koje je značenje prakse, pitanja su za koja su mjerodavni dionici nastavnog procesa na svim razinama: od pročelnika odjela, preko nositelja kolegija, predavača i asistenata do samih studenata. Studenti ipak najbolje znaju ocijeniti težinu i organizaciju studijskih predmeta i provesti kontrolu studijskog opterećenja i njegovu prilagođenost. S obzirom na to, nužne su redovite i sveobuhvatne ankete studenata, koje bi djelatnicima u nastavi bile značajan pokazatelj stvarne opterećenosti, te upute za eventualno poboljšanje samih programa i planova studija, te načina izvođenja nastave općenito.

Bodovi se dodjeljuju temeljem realne procjene opterećenja prosječnog studenta potrebne za postizanje ishoda učenja predviđenih za svaku od sastavnica. Proces i način dodjeljivanja bodova često se kontroliraju kroz prikupljanje i analiziranje temeljnih informacija o studentskom opterećenju.

Pojedinom će studentu trebati više ili manje vremena za postizanje jednakih ishoda učenja. Međutim, dodjeljivanje bodova temelji se na razumnom i realnom opterećenju prosječnog studenta, kako bi ih se zaštitilo od prezahtjevnih ili previše lakih programa. Takav sustav pomaže nastavnicima u oblikovanju i provedbi izvedivog programa studija.

1.7. Izračun opterećenja izraženog ECTS bodovima za pisanje seminarskih i drugih radnji, te za rad s ispitnom literaturom

Pisanje seminara ili drugog rada za jednu karticu teksta (1800 znakova) zahtijeva 4 sata izrade, odnosno 2 i pol sata istraživanja i 1 i pol sat pisanja po kartici. Na većini inozemnih sveučilišta studij polazi od pretpostavke da student za jedan sat može pročitati 10 stranica teže stručne literature ili 15 stranica laganije stručne literature, a naučiti može 6,25 stranica, odnosno 7, 8 stranica teksta. Što je “teža”, a što “laganija” literatura treba odrediti nositelj kolegija, držeći se zajedničkih smjernica.

Ponekad, primjerice, i manji obujam literature, a s obzirom na zahtjevnost, može zahtijevati veći broj sati za čitanje i učenje od navedenoga prosječnog vremena za čitanje i učenje teže literature. Također, specijalistički seminari ponekad čine i gro konačne ocjene. U tome je slučaju vrijeme potrebno za izradu jedne kartice teksta kudikamo veće od navedenog u prvom stavku.

1.8. Pogrešni načini izračuna studentskog opterećenja

ECTS bodovi izražavaju jedino opterećenje studenata mjereno u vremenskim jedinicama. Ne odnose se na status kolegija ili ugled pojedinog nastavnika. Primjerice, jedan modul za početnike može od studenta zahtijevati više vremena nego onaj za napredne. Također, ne postoji izravna veza između bodova i sati predavanja. Primjerice, jedan sat predavanja može zahtijevati tri sata neovisnog učenja i pripremanja studenta, dok seminar koji traje dva sata može tražiti cijeli tjedan pripreme. Ukratko, sustav temeljen na opterećenju studenata, kao što je ECTS, ne može biti baziran isključivo na satima predavanja, već i na seminarima, pripremi ispita te ostalim nastavnim aktivnostima.

1.9. Primjer provjere studentskog opterećenja

Kolegij iznosi u studijskom programu **6 ECTS** bodova.

Procjena opterećenja:

- a) 30 h predavanja – cca **1 ECTS**
- b) 15 h vježbi – cca **0.5 ECTS**
- c) 15 h seminara- cca **0.5 ECTS**
- c) Pisanje seminara, završnog rada i diplomskog rada – 15 kartica (stranica teksta) - cca **2 ECTS**
- d) Čitanje teže i lakše literature - 30h – cca **1 ECTS**
- e) Učenje teže i lakše literature - 30 h – cca **1 ECTS**

1.10. Načini podešavanja studentskog opterećenja u slučaju pogrešne raspodjele ECTS bodova

Opterećenja i/ili aktivnosti treba podesiti kad provjera opterećenja pokaže da je procjena pogrešna te da se propisano opterećenje ne podudara sa stvarnim. Ishod provjere

procesa ili nadogradnju sadržaja u tome slučaju treba voditi prema podešavanju opterećenja i/ili promjene predmetnih aktivnosti.

U nemodularnom sustavu također se može podešavati količina materijala, ali se može i mijenjati broj bodova, što će imati utjecaj na ostale cjeline jer je ukupan broj bodova programa učenja nepromjenjiv (30 po semestru, 60 po godini).

2. SPECIFIČNOSTI FAKULTETA PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKIH I ODGOJNIH ZNANOSTI

2.1. Organizacija studija

Na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru, koji od osnutka djeluje po programu Bolonjske deklaracije 3+2+3 i 4+1+3, postoji trinaest različitih studija: 1. Matematika, 2. Informatika, 3. Kemija, 4. Fizika, 5. Biologija, 6. Znanost o okolišu, 7. Zemljopis, 8. Turizam i zaštita okoliša, 9. Razredna nastava, 10. Predškolski odgoj, 11. Pedagogija, 12. Fizička kultura, 13. Glazbena umjetnost

Jednopedmetni studiji su: 1. Matematika, 2. Informatika, 3. Zemljopis, 4. Zemljopis- Turizam i zaštita okoliša, 5. Znanost o okolišu, 6. Fizička kultura, 7. Glazbena umjetnost, 8. Pedagogija, 9. Razredna nastava, 10. Predškolski odgoj

Dvopedmetni studiji su ravnopravni, a mogu se studirati u 15 različitih kombinacija:

1. Matematika-fizika
2. Matematika-informatika
3. Fizika-informatika
4. Kemija-informatika
5. Zemljopis-informatika
6. Pedagogija-informatika
7. Pedagogija-hrvatski jezik i književnost
8. Pedagogija-povijest
9. Pedagogija-filozofija
10. Kemija-fizika
11. Biologija-kemija
12. Biologija-zemljopis
13. Zemljopis-fizika
14. Zemljopis-povijest
15. Informatika-tehnika (od akademske 14/15)

Iako činjenice o raznolikosti uposlenog kadra i velikom broju studenata te različiti smjerovi studijskih programa govore o kvaliteti Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru, ta ista raznolikost se javlja kao otegotna okolnost pri usklađivanju ECTS bodova na pojedinim studijskim grupama (posebice na dvopredmetnim studijima). Dodatne komplikacije pri usklađivanju ECTS bodova i organizacije nastave uopće javlja se u kombinacijama, Pedagogija-hrvatski jezik i književnost, Pedagogija-povijest, Pedagogija-filozofiji i Zemljopis-povijest, s Filozofskim fakultetom

2.2. Što kaže Zakon

Prema Zakonu student je, da bi stekao zvanje prvostupnika, dužan steći **točno 180 ECTS bodova** (za program 3+2), odnosno 240 bodova (za program 4+1) što znači **točno 60 ECTS po godini**, odnosno **točno 30 ECTS po semestru**.

Okvirni zakon o visokom obrazovanju BiH, članak 5, stavak 4, glasi: „Jedan semestar studija nosi 30 ECTS bodova u svakom ciklusu“.

Zakon o visokom obrazovanju HNŽ-a, članak 103, stavak c2, glasi: „Jedan semestar studija vrednuje se sa 30 ECTS bodova“.

Kriteriji za akreditaciju studijskih programa, Indikator 2.4 Radno opterećenje: „Stvarno vrijeme studiranja za akademsku godinu je provjereno i dostiže standard od 60 ECTS bodova“.

Točan broj od 30 ECTS za svaki semestar javlja se kao problem kod dvopredmetnih studija, zbog zajedničkih (općih) kolegija, koji su na nekim grupama obvezni, a na nekima nisu, te zbog kombinacija nastavnih i nenastavnih studija, jer nastavnički studiji predviđaju određen broj ECTS bodova iz kolegija nastavnog modula (Opća pedagogija, Osnove psihologije, Didaktika, Hrvatski jezik i jezična kultura, Strani jezik 1 i 2, Tjelesna i zdravstvena kultura 1, 2, 3, i 4, metodike, prakse), dok nenastavnici studiji takve kolegije nemaju predviđene u svojim planovima i programima. Problem se usložnjava i time što zajednički kolegiji na pojedinim studijskim grupama ne nose jednak broj bodova.

Da bi se navedene neusklađenosti izbjegle, prvi korak je dogovor oko zajedničkih kolegija, tj. da zajednički kolegiji nose uvijek isti (paran) broj ECTS bodova, kako bi se bodovi mogli ravnomjerno podijeliti na oba studija u kombinaciji. **Zajednički kolegiji svih**

preddiplomskih nastavničkih studija su *Strani jezik 1 i 2 (0+0+30 i nosi 2 ECTS) i Tjelesna i zdravstvena kultura 1, 2, 3, i 4 (0+0+30 i nosi 1 ECTS) . Zajednički kolegiji svih diplomskih nastavničkih studija su *Hrvatski jezik i jezična kultura (30+0+0 i nosi 2 boda), Osnove psihologije (30+0+30), Opća pedagogija (30+0+30) i Didaktika (30+0+30), koji bi nosili 4 ECTS.**

2.3. Nova klasifikacija kolegija

Sukladno raznovrsnosti studija i njihovih kombinacija, predlaže se i primjerena klasifikacija (selekcija) svih kolegija koji se javljaju u studijskim programima. Radi lakše uporabe, svaka pojedina skupina kolegija označavala bi se slovom i brojem.

A1 – osnovni (temeljni) kolegij s matičnog studija

A2 - osnovni (temeljni) kolegij s nematičnog studija

B - izborni kolegij s matičnog studija, može nositi različit broj bodova;

C- izborni kolegij s nematičnog studija

D – zajednički obvezni kolegiji s nematičnog studija na preddiplomskom studiju: *Strani jezik 1 i 2 i Tjelesna i zdravstvena kultura 1, 2, 3, i 4* te zajednički kolegiji na diplomskom studiju: *Hrvatski jezik i jezična kultura, Osnove psihologije, Osnove pedagogija i Didaktika.*

E1- osnovni (temeljni) kolegij s druge članice Sveučilišta u Mostaru

E2- izborni kolegij s druge članice Sveučilišta u Mostaru

2.4. Završni i diplomski rad

Završni i diplomski rad bi trebali nositi paran broj ECTS bodova, budući da se bodovi iz završnog i diplomskog rada ravnomjerno dijele na dvopredmetnim studijima. Završni rad mora biti sadržan u nastavnom planu u 6. semestru (za studij po sustavu 3+2), odnosno u 8. semestru (za studij po sustavu 4+1) svakog studija. Diplomski rad mora biti sadržan u nastavnom planu u 4. semestru (za studij po sustavu 3+2), odnosno u 2. semestru (za studij po sustavu 4+1) svakog studija.

2.5. Izborni B kolegiji

B kolegiji su izborni kolegiji na matičnom studiju.

B kolegij slušaju i studenti matičnog studija i studenti drugih studija (kojima je to **C kolegij**). Time bi taj kolegij bio kolegij istog naziva, satnice, koda i opterećenja, ali različitog statusa kod različitih studija. Nije točno određeno koliko B kolegija određeni studiji trebaju imati po semestru, te to ovisi o njihovom studijskom programu.

2.6. Izborni C kolegiji

Student tijekom studiranja može imati i određen broj ECTS bodova i iz kolegija s nematičnih studija. C kolegiji bi tako imali funkciju proširivanja znanja i kompetencija s drugih studija. Sukladno toj funkciji, C kolegiji bi, kao i D kolegiji, trebali nositi paran broj bodova.

Pri formiranju popisa C kolegija treba pripaziti na više stavki. Prvo, treba formirati posebne popise za izborne **C kolegije preddiplomskog i diplomskog studija**, kako bi se C kolegiji preddiplomskog i diplomskog studija razlikovali sadržajno. Studiji su dužni dati popis od najmanje dva izborna C kolegija na preddiplomskom i dva C kolegija na diplomskom studiju, koje nude studentima nematičnih studija, pazeći da budu ravnomjerno raspoređeni na zimski i ljetni semestar.

Student nematičnog studija može izabrati samo onaj C kolegij koji je na popisu ponuđenih C kolegija.

Kolegiji koji se nude nematičnim studentima trebali bi biti preglednog (općenitog) karaktera, kako bi studentima bili što korisniji.

Zatim, treba točno definirati po kojem će se principu birati C kolegiji (npr. hoće li biti određeni po semestrima, hoće li se moći birati sa svih studija ili samo s određenih studija, hoće li biti nečim uvjetovani i čime će biti uvjetovani, na koji će se način studenti prijavljivati na željeni kolegij, i sl.).

Svaki studij od ukupne ponude izbornih C kolegija svojim studentima trebao bi ponuditi nekoliko predloženih C kolegija koji su s matičnim studijem srodni, te time i korisni studentu. Studij treba predložene kolegije vezati za točno određene semestre, u kojima je prema programu predviđen prostor za C kolegij.

2.7. Karakteristike zajedničkih kolegija (D kolegija)

Strani jezik 1 i 2 je zajednički obvezni kolegij za sve studente nastavničkih studija. Ovaj kolegij se sluša u 1. i 2. semestru prve godine na preddiplomskom studiju. Kolegij nosi 2 ECTS boda po semestru. Nenastavnički studiji mogu u svome programu, uz predviđen jedan strani jezik, ostaviti prostora i za drugi strani jezik, koji bi njihovim studentima bio izborni kolegij.

Hrvatski jezik i jezična kultura je zajednički obvezni kolegij za sve studente nastavničkih studija, sluša se u 1. semestru diplomskog studija. Kolegij nosi 2 ECTS boda. Od ovog kolegija bi trebali biti oslobođeni studenti Razredne nastave i Predškolskog odgoja, koji u svom programu predviđaju sadržajno ekvivalentne kolegije iz hrvatskog jezika.

Osnove psihologije, Osnove pedagogije, Didaktika su zajednički obvezni kolegiji za sve studente nastavničkih studija na diplomskom studiju. Svi jednako nose 4 ECTS boda. Prijedlog za preraspodjelu po semestrima kaže da bi se *Osnove psihologije* i *Osnove pedagogije* trebali slušati u 1. semestru diplomskog studija, a *Didaktika* u 2. semestru. Iznimka od ovog pravila su istoimeni kolegiji na studijima Razredne nastave, Predškolskog odgoja i Pedagogije koji se sadržajno, bodovno i nastavnim planom razlikuju u odnosu na navedne kolegije drugih nastavničkih studija.

Svi smjerovi na Fakultetu prirodoslovno-mateamtičkih i odgojnih znanosti moraju imati kolegije *Tjelesna i zdravstvena kultura 1, 2, 3 i 4*. Ovi kolegiji se slušaju u 1. i 2. godini preddiplomskog studija.

2.9. Kodovi

Kod za svaki pojedini kolegij sastojao bi se od sedam znamenki (npr. FZ M 3 02 6):

1. oznaka za studij (sastoji se od dva slova npr. FZ, MI)
2. oznaka za studijski ciklus (B – preddiplomski studij, M – diplomski studij, D – doktorski studij)
4. oznaka za broj semestra (1,...,6)
5. oznaka za redni broj kolegija na određenom studiju (01,02,)
6. ECTS bodovi

Napomena: Svaki kolegij istog naziva, koji nosi različit broj ECTS bodova na različitim studijima, moraju imati za te kolegije različite kodove (zbog različitog opterećenja,

koje se odražava na satnicu predavanja i vježbi, literaturu ili dodatne obveze za studente). Razlika u kodovima očitovale bi se u broju bodova.

2.10. Ujednačena tabela za red predavanja svih studija

Svi studiji moraju svoj red predavanja predočiti u tablici koja je jednaka za sve. Prvi dio se sastoji od A1 i A2 kolegija, drugi dio od zajedničkih D kolegija (ako ih u tom semestru ima) te treći dio od izbornih B, C i E2 kolegije (ako ih u tom semestru ima). Ako je nastavnim planom i programom predviđen jedan izborni kolegij moraju biti ponuđena dva, ako su dva kolegija moraju biti ponuđena minimalno četiri, ako su tri kolegija mora biti ponuđeno minimalno pet.

Tablica 2. Primjer

Kod	Naziv kolegija	Broj sati p+s+v	Status kolegija	ECTS bodovi	Nastavnik; asistent

IZBORNI B KOLEGIJI

Kod	Naziv kolegija	Broj sati p+s+v	Status kolegija	ECTS bodovi	Nastavnik; asistent

IZBORNI C KOLEGIJI

Kod	Naziv kolegija	Broj sati p+s+v	Status kolegija	ECTS bodovi	Nastavnik; asistent

IZBORNI E1 KOLEGIJI

Kod	Naziv kolegija	Broj sati p+s+v	Status kolegija	ECTS bodovi	Nastavnik; asistent

Napomena: U tablice se broj sati unosi semestralno, a ne tjedno (npr. 15+15, 30+15, itd.).

Broj sati se unosi redosljedom: predavanja+seminar+vježbe (npr. 15+0+15, 30+15+0, 30+0+0, itd.).

Pri navođenju nastavnika u za to predviđenom stupcu, treba se voditi sljedećim pravilima:

- za nositelje kolegija:

1. titula, 2. ime i prezime, 3. zvanje (npr.: dr. sc. Marko Marić, docent)

- za asistente:

1. titula (ako ima), 2. ime i prezime, 3. zvanje (npr.: Ante Antić, asistent ili asist., mr.sc. Hrvoje Hrvatić, viši asistent).

4. ZADACI I ZAKLJUČCI

Da bi Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru, kao obitelj s više članova, uspješno provodio nastavu, te studentima pružio optimalnu količinu znanja i kompetencija, svaki član te obitelji mora poštivati ista zajednička pravila i odredbe. Iako je svaki studij i svaka kombinacija dvopredmetnog studija specifičan za sebe, mora biti jedinstveni dogovor oko onoga što je svima zajedničko. Zajednička pitanja svih studija Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru moraju biti:

1. završni rad (paran broj bodova)
2. diplomski rad (paran broj bodova)

Dogovor oko točno određenog i uvijek parnog broja ECTS bodova za završni rad, diplomski rad, preduvjet je pravilnog i urednog funkcioniranja dvopredmetnih studija, koji pri usklađivanju točnog zbroja ECTS bodova na kraju semestra (godine) imaju mnogo više problema nego jednopredmetni studiji. Iz tog jednostavnog razloga svi jednopredmetni studiji trebaju se prikloniti odlukama koje se tiču navedenih zajedničkih pitanja.

Pojedini studiji, kao autonomne jedinice jedne kompleksne organizacije kao što je Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, imaju potpunu slobodnu kreiranja svojih nastavnih planova i programa, ali u točno dogovorenim granicama i po dogovorenim zajedničkim pravilima. Pri tome pročelnici, tajnici i svi ostali djelatnici pojedinog studija, formirajući nastavni plan i program, te održavanje nastave općenito, trebaju u uvidu imati prvenstveno studenta, njegov položaj i njegov indeks. To se posebno odnosi na pročelnike dvopredmetnih studija, ali i na pročelnike jednopredmetnih studija. Naime, pored očite činjenice da dvopredmetni studiji moraju dijeliti sve ECTS bodove, C kolegije i D kolegije, te završni i diplomski rad, valja imati na umu da jednopredmetni studiji (i nastavnički i nenastavnički) zajedno s dvopredmetnim studijima također moraju dijeliti pravila o bodovanju završnog i diplomskog rada, te C kolegije. Time kompleksnost strukture Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti ne bi bila prepreka optimalnom i urednom izvođenju nastave i usklađivanju nastavnih programa, već naprotiv – svojom raznolikošću bi doprinijela kvalitetnijem školovanju svih studenata, što bi svim djelatnicima Fakulteta trebala biti primarna zadaća.